

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

18. szám.

Debrecen, 1927 április 30.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Darányi Ignác.

A magyar református egyháznak megint nagy halottja van. Még mélyen érezzük az alig negyedév előtt elköltözött György Endréért a gyászt s ismét siratnunk kell közéletünk e másik nemes és nagy patriarkháját.

Darányi Ignác jellegzetesen református magyar volt, nemcsak egyéniségének és külső életmódjának puritán egyszerűsége s nemcsak egyháza szolgálatában tanúsított állandó és odaadó munkássága miatt, hanem azért is, mert ő is annak a Magyarország hőskorához számító korszaknak az embere, amelyet némi nagyítással a reformátusok korszakának lehetne mondani. Ő is a nagy generális: Tisza Kálmán gárdájához tartozott s annak oldala mellett növe fejtette ki szokatlanul nagy képességeit. E nagy képességekhez a vezér bizalma is kellett arra, hogy a távolabb állók is meglássák elméjének fényét, tiszta jellemének ragyogását s így lehetővé váljék a jeles ügyvédnek negyvennegyvenkét éves korára a politika legszámottevőbb tényezői közé emelkedni. Ami ezután következett, az már aztán valóban a saját képességek teljes kifejtése volt. Ahhoz nem lehetett elég, de viszont nem is kellett semmiféle vezéri támogatás, hogy az ügyvéd-politikusból Magyarország legnagyobb földművelésügyi minisztere s a magyar agrár társadalom mindvégig legünnepeltebb vezéralakja legyen.

De nekünk nem a politikus és miniszterviselt Darányiért kell gyászolnunk, hanem egyházunk nagyérdemű, hűséges szolgájáért. Hosszú évtizedek komoly és eredményes munkája fogja emlékét fenntartani a dunántúli és dunamelléki egyházkerületekben. Amott, mint a pápai főiskola volt főgondnoka szerzett elévülhetetlen érdemeket, emitt majd egy negyedszázadon állt az egyházkerület élén, mint főgondnok. Az egyetemes konventen s annak különféle bizottságaiban és bíróságaiban is odaadóan munkálkodott, éles elméje és nagy tapasztalatai igen sok esetben mutatták meg a tanácskozóknak a helyes utat. Mint hivatalokban második egyházkerületi főgondnok, teljes szolgálatkészséggel és feltétlen lojalitással állott szükség esetén mindig nagynevű főgondnokunknak, mint a konvent világi elnökének helyettesítésére.

Nagy erősségünket veszítettük el benne. Az Úr bölcsessége állítson helyére méltó utódot.

Belmissziói gondok.

Hogyan lehetne segíteni az exponált gyülekezetek helyzetén? Nem anyagilag gondolom, hanem abban a tekintetben, illetve abban az esetben, ha vagy a szekták szorongatnák, vagy nagy róm. katolikus többség nehezédnek rájuk, vagy a hitelenség és az internacionalizmus döngetné kerítéseiket, vagy ha ezek közül több is, vagy mind egyszerre rontana nekik. Mert a jövőben kilátásaink vannak ilyenekre is. Azon már túl vagyunk, hogy éljen és fungáljon mindenik gyülekezetünk és lelkipásztorunk úgy, ahogy tud! . . .

Meg kell néznünk, hogy mit csinálnak ellenfeleink?! . . . Frontharcosokat válogatnak és képeznek ki. Ha észreveszik, hogy valahol mi gyöngék vagyunk, ott azonnal alkalmas embert állítanak ök. Ha valahol mi erősek vagyunk, ott ök még erősebbek és ügyesebbek akarnak lenni! . . .

Mi életfogytiglan választjuk lelkipásztorainkat és tanítóinkat egy-egy helyre. Csak fegyelmi úton mozdíthatjuk el őket, de kicserélni és másutt célszerűen elhelyezni és felhasználni nincs jogunk és nincs módunk a mai törvények alapján. Sokat keseregnek e miatt a „világiak“, sőt olykor magunk is. És csakugyan sokszor meglőrténik, hogy egyházunk és az Isten országa nagy kárát látja annak, hogy megkötöttek és tehetetlenek vagyunk egy-egy adott esetben, amikor üdvös volna, ha a veszélyeztetett helyen más, vagy *más is* volna.

Nekem most nem celom törvényrevíziót, vagy más törvényt sürgetni, hanem rámutatni arra, hogy hogyan lehetne segíteni az exponált gyülekezeteken és lelkipásztorokon, még ha életfogytiglan választjuk is őket.

Mindenekelőtt rendezni kellene a káplánkérdést. Tisztességes lelkészi fizetést kellene nekik adnunk és mindenkit elhelyezni a maga helyére. Nem oda, ahova ő szeretne menni, esetleg talán gazdálkodni, vagy nevelősködni, vagy kellemes szórakozást keresni, hanem oda, ahol megtanul szolgálni, vagy ha már tud, oda, ahová nagyon is kell a szolgálat. Ha a rendes lelkészeknél nem tudjuk is megvalósítani, de a segédlelkészeknél nem lenne lehetetlen, hogy központi pénztárból kapjanak fizetést.

Ha a káplánok tisztességes fizetést kapnának, bizonytalannal nem járná ez a vad hajsza a rendes lelkészi állások után, sőt még parókhus papokból is lehetne toborzani olyan gárdát, amelyik missziót vállalna egy-egy exponált gyülekezetben, az ottani lelkipásztor mellett vagy helyett.

Jó lenne a magyar református egyház egész területét frontnak tekinteni és áttekinteni. Nagy és egységes terv szerint irányítani harcunkat, azaz szolgálatunkat. Nem a hitvallások tekintetében értem, mert az úgy megy, hanem annak a küzdelemnek a szempontjából, amelyet ellenfeleinkkel kell megvívunk, de nem úgy, hogy egymásra rontunk és legázoljuk egymást, hanem mint a futók, egymás mellett, egy cél felé a babérért Isten kezéből.

Legyen joga és kötelessége a püspöknek, vagy

az egyházkerületnek misszionáriust küldeni a szorongatott gyülekezet és a lelkipásztor segítségére, még akkor is, ha az illető gyülekezet nem tudná (vagy nem akarná) e segítő lelkész fizetését vállalni, hisz ez fizetést a központi pénztártól kapna!

De nem is kellene feltétlenül lelkésznek lenni ennek a segítőnek. Lehetne az diakónissza, diakónus, evangelista, tanító vagy kolportőr, jó bizonyossággal az Úrtól. Tudok eseteket, mikor egy-egy heiven óvónök és postamesternök tartottak meg egyházunknak olyan lelkeket, akik már-már a szekták hálóiba kerültek. Tudok esetet, mikor róm. kath. bankigazgató egyháza előtérbe nyomulása érdekében sokkal többet tett, mint a papja.

Nekünk nem szabad lemondanunk a propagandáról és arról, hogy egyházunknak hódító misszionáriusokra van szüksége a róm. katolikusokkal, a szektákkal és a hitelennel szemben kulturális és hitbeli vonatkozásban egyaránt.

Szamoskér.

Kósa Béla.

A mai Genf, a mai kálvinizmus.

A kék-kereszt (Croix-bleue).

(Folytatás.)

Nincs mód, eszköz, alkalmasabb annak a megállapítására, hogy mi mennyire eltévelyedtünk eredeti rendeltetésünktől, irányunktól — mint a vallás. Nincs vallás, amely annyira megmutatná elesettségünket, leleplezhetné hitványságunkat, úgy felmutatná, hogy csak torzalakban mutatjuk azt, aminek ki kellene formálódni belőlünk: amely oly tiszta tükröt tartana az önmagába bízó, gyönyörködő, de lépten-nyomon magát beszennyező ember elé, mint épen a keresztyén vallás. A kék-kereszt mozgalom épen azért ért el eddig is nagy eredményeket s van hivatva még többre, mivel kezdettől fogva a keresztyénségre támaszkodott s nem pusztán az érzéki embert akarta megmenteni az életnek, családjának, az államnak, hanem Istennek drága, elveszett, elaljasodott gyermekét akarta a Jézus nevében visszavinni az atyai házba. E keresztyén hit adott a kék-kereszt alapítójának meglátóképességet, türelmet, a követőknek szeretetet, bizodalmat Isten ügyének diadalában, ki sokszor az erőtelenségben dicsőíti meg magát, vagy épen az ő ellenségeinek átfarmálása által szerez magának hódító bizonyágtevőket.

A Croix-bleue összejövetelei épen ezért az istentisztelet jellegével bírnak. A hetenkénti összegyülekezésnek rendes helye a parókia valamelyik terme. A társaság meglehetősen tarka képet mutat. A férfiak mellett megtalálható az asszony; az öreg mellett a gyermek; a gazdag, jómódú mellett a szegény munkás. Nincs megállapított helye férfinaknőnek. Egymás mellett ülnek az ismerősök. Ha valaki kissé később jön az ülés megkezdése előtt, sorba üdvözli ismerőseit meleg kézfogással, mivel ennek elmulasztása sértés volna az egybegyült testvérekre. Ha idegen vetődik, azt is úgy üdvözlik, mintha valamikor már ott járt, élt volna. Nekem

először igen különösnek tünt fel e családi, társadalmi formákat nem nagyon méltányoló szokás, de azután otthon éreztem magam s elbeszélgettünk addig, míg az elnök, ki sohasem lelkész, megnyitja a gyűlést. Egy pár bevezető szó után énekes következik. Nem a gyülekezeti énekeskönyvből, hanem az egylet saját énekeskönyvéből, melyben megtalálható a többi énekeskönyvnek legjava, de ami sajátosságát adja az a lendületes, gyors, indulószerű, kék-kereszties énekek sorozata. Míg mi egy szót kiéneklünk szívünk gyönyörűségére, nagy átérzéssel, erővel, addig ők egy egész sort énekelnek el. Ez éneklésmód mellett a négy-öt vers el-éneklése nem tart sokáig. Valamelyik jelenlevő rövid imája viszi előbbre az áhitatot, fokozza az egybegyűlteket kegyes érzését. Néha egy-két bibliai hely felelvasása következik. Az újabb ének után a mult ülés lefolyásáról felvett jegyzőkönyv felolvasása kerül sorra. A gyűlés főtárgya most jó. Ha tudnak találni megfelelő előadót, úgy szabad előadást (conférence) tart az illető, vagy vetített-képes előadást. Ellenkező esetben felolvasnak valamit, akár tudományos, vagy népszerű előadását hiresebb előadóknak, akár elbeszélését, élményét bizonyosságtevőiknek. Az előadást, felolvasást eleven vita, megbeszélés szokta kísérni s ennek folytatásaként személyes tapasztalataikat adják elő többen. A francia nem szégyenli lelki életét, bensőjét feltárni mások előtt, nincs meg az a túlzott szemérem bennük, mint bennünk e tekintetben. Olyan egyszerűen és természetesen adja elő az ő mult életét, mintha nem is vele történt volna az meg. Pedig sok sötét, visszataszító dolog kerül napfényre. Az egyik elmondja, hogy midőn megkapta heti bérét, első dolga volt a korcsmába menni, kifizetni ottani adósságait, majd gyönyörűségére teleinni magát. Elmondja őszintén, hogy midőn leitta magát, hazament s hajánál fogva cibálta elő feleségét, verte gyermekeit. A másik kártyaszennvedélyét írja le; a harmadik véres verekedéseiről tesz említést; a negyedik visszaeséseinek, önmagával való küzdelmének megrázó epizódjait adja elő. Minden bizonyosságtevés sötét hátterein egy boldog érzés, ujjongó öröm tör fel: a mult irtózatából, kárhózatából, undok, fekélyes életéből, sülyedéséből felsegélte őket valaki. Van esoda! E csoda nyilvánvalóvá lett az ő életükben — az újjáteremtődés, átformálódás, életváltozás csodája ez. Az, hogy ők, a vakok már látnak, ők az Isten beszédére eddig süketek, már hallgatják azt örömmel, hálával; az, hogy ők maguknak terhei, családjuk szégyenei, átkai már nem járnak a sötétség, az ördög jármában; az, hogy ezen estén is, nem táncolnak az „Arany borjú“ körül, hanem itt dicsérik az Istent az ő testvéreikkel egyetemben. Lehetetlen megindulással nem hallgatni e sokszor oly fájdalmas, bűnbánó, oly nagy mélységekből feltörő önvallomásokat, melyekben ott ég az új élet lángoló oltártüze s bevilágítja az eddig megtett út kopár szikláit, sötét vérfoltjait, eltékozolt kincseit. A lélek számára nincs érdekesebb, megragadóbb olvasmány, vagy téma, mint a másik lélek őszinte megnyilatkozása. S azon mértékben,

amint az egyik kinyílt, a másik is megnyilatkozik. hiszen otthon van, testvérek között, ahol kötelesség elmondani azt, amit a felvett tárggyal kapcsolatban ő is érez. Ezen önvallomások, megnyilatkozások során más csoportbeli tagok is elmondják élményeiket az ő egyesületük üdvözlésével együtt. A sokszor már roskatag, reszkető öregek, tönkrement idegzetű, de megtért alkoholisták kérvénykérők a jelenvalókat, akik még nem tagok, hogy az ő szomorú példájukból okuljanak s ne rohanjanak vesztük felé, térjenek vissza míg nem késő. Ha lelkész is van jelen az ülésen, úgy ő is hozzá szól az előadáshoz s a vitabizonyosságtevés lezárta után imát mond. Az ének felemelő, buzdító hangjai után 10 óra felé oszlik el a 1/29-re összegyűlt sereg. A pontosan megkezdett gyűlés változatos számai megelégitik a lelkeket s új erővel, szeretettel indulnak haza. azaz a persely felé, hogy az eszme megvalósításáért áldozzanak tehetségükhöz mértén.

Am a Croix-bleue munkássága nem merül ki a heti összejövetelek megtartásában. Az egyes körzeteken belül énekkarok alakulnak, néhol zenekarok is. Az egész város kék-kereszties ének- és zenekedvelőiből egy nagy ének- és zenekar alakul. Közös kirándulásokat szerveznek nyaranta. Télen a nagy karácsonyi ünnepségre készülődnek, mely szeretetvendégséggel van kapcsolatban. E nagy ünnephez mértén óriási programot bonyolítanak le. Valami 20 számból álló műsort néztem végig tavaly előtt. Ezt még a svájciak sem bírják ki egyfolytában s közben adják fel az egyszerű vacsorát. Ez ünnepségen újítják meg sokan fogadalmukat, vagy épen teszik le az esküt kedves szertartás keretein belül. A 20, 30 vagy több év óta önmegtartóztatásban élt, de azelőtt hihedt iszákosok számára öklelet, emlékjeleket adnak, szintén ünnepélyes keretek között.

Egymásra vigyázás, egymás minden bajában segítő részvét jellemzi a Croix-bleue tagjait. A jobb módúak akármi kis munkát, de adnak a munkanélkül álló, megtért iszákosnak, vagy az általa készített kis dísz tárgyakat, ha drágábban is, de megveszik, hogy az ne nyomorogjon. (Ott ugyanis munkanélkül nem élhet meg senki s résztvevő lelkekre nem talál a dologra képes ember.) Egymást látogatják az egy csoport tagjai. Az elszórtan élőket sokszor nagy fáradtság árán is pasztorálja a lelkész s biztatja, erősíti s mint a jó Pásztor, úgy ő is vállaira veszi az ő Istenkereső testvéreinek gondját.

Dr. I. E.

(Folytatjuk.)

Irodalom

A Literatura Almanachja. Beszámoló a szellemi életéről. Budapest, 1927. Lantos r.-t. kiadása. S. r. 806. I. Második bővített és javított kiadás. E könyv nem egyszerű könyvjegyzék, több annál; olyan bibliográfia, amely tartalmánál fogva általános érdeklődésre tart számot. Célja az, hogy a kiadóknál kapható összes magyar könyvekről tájékoztassa a magyar bibliofil és könyvvásárló közönséget. Ezért említjük fel ezen a helyen. Német-

országban a háború előtt vastag kötetek jelentek meg ilyenmódon, mint irodalmi kalauzok. Ilyen volt pl. a Koehler-féle: Literarischer-Katalog. A magyar Literatura Almanachjáról a következőket írta egyik kiváló angol bibliografus; a jegyzék előszavában közölt idézet szerint: „Magyarország azzal dicsekedhetik, hogy talán a legteljesebb bibliografiai sorozat birtokában van összes nemzetek között“. Hogy mennyiben illetékes ilyen nyilatkozatra egy angol bibliografus, azt nem tudjuk, de a magunk szoros utánnézése arról győzött meg bennünket, hogy az Almanach csakugyan felöleli majdnem teljes mértékben az újabkori magyar literaturát s így valóban szükséges és hasznos útmutató a könyvszerető- és vásárlóközönségre nézve s kiadása az irodalomnak is hasznára van. Nemcsak műfajok szerint vannak benne a művek felsorolva sok helyen azoknak rövid könyvészeti leírásával, hanem hátul kimerítő név- és tárgymutatóval is el van látva, ami használhatóságát rendkívül emeli. Mindenesetre a magyar kultúra ügyét mozditja elő ez a gondosan összeállított könyvjegyzék. Hogy még mindig van benne fogyatékoság, azt a szakember észreveszi. Érdeklünkben áll nekünk, protestánsoknak is, hogy évről-évre minél teljesebben, hiánytalanabban jelenjen meg, azért a hiányokra figyelmeztesse ki-ki a kiadó-céget. — A „Vallástudomány“ c. alatt előbb felekezetre való különbség nélkül adja elő a vallásbölcseleti műveket, bibliákat, konkordanciákat, bibliai bevezetéseket, ó- és újszövetségre vonatkozó irodalmat. — Azután külön a kath. és prot. egyházi műveket szakok szerint. Mintha azt látnánk, hogy nem elfogultságból, mint talán inkább üzleti szempontból, mert pontosan ellenőrizni nehéz, a kath. egyházi irodalmat jobban felkarolná, mint a protestánst. De el kell ismerni, hogy a prot. könyvek jegyzéke is eléggé teljes. A hiányok feltüntetése azért bajos, mert nem tudjuk, mely könyvek kaphatók jelenleg a könyvkereskedésekben s melyek nem. Az bizonyos, hogy a *Magyar Református Sion* (S. Szabó J.) és: A debreceni református kollégium tanárai és kiválóbb tanítványai (S. Szabó J.), továbbá: A reformáció és ellenreformáció története a Szepességen (Bruckner Győző) kapható és a jegyzékbe még sincs beiktatva. Lehet ilyen még több. Legyünk rajta magunk is, hogy az újabb kiadásban a mutatókönyv fogyatékoságok el-tűnjenek. A kiadó-céget e vállalatért mindenesetre elismerés illeti. Meg kell említenünk végül, hogy a f. évi centennárium alkalmából 15 hazai és külföldi nagy ember röviden, de eleven tollal megírt jellemzését is adja az Almanach. —f.

Gönc szabadalmas mezőváros története. Írta dr. Iványi Béla. A Debreceni Tisza István Tudományos Társaság honismertető bizottságának kiadványa. Nagy 8. r. 202 l. Karcag 1926. Egészben véve értékes munka s különösen Gönc város politikai, jogi és gazdasági életére vonatkozólag mondható tartalmasnak és kimerítőnek, noha, mint a szerző a Bevezetésben írja, Gönc multjáról nem rajzolhatott teljes és tökéletes képet, mert a mai viszonyok között Abauj vármegye levéltári anya-

gához nem juthatott. Fölhasználta azonban Gönc városnak a végpusztulástól megmentett és Debrecenben elhelyezett levéltártöredékét, amelyet a nemzeti múzeumban és országos levéltárban felkutatott adatokkal egészített ki. Ha még megemlítjük, hogy egyéb kiadatlan könyv- és levéltári adatokkal is gazdagította a szerző művét és hogy a vonatkozó irodalmat csaknem egészében ismeri és kiaknázta (sajnálattal látjuk: *Károlyi Gy. Hugó*: Abauj megye XVI. századbeli műveltség-történelméből c. művének mellőzését), akkor be fogjuk látni, hogy egy hivatásos történetíró teljes apparátusával van a könyv megírva. Minket e helyen a mű egyháztörténelmi része érdekel. Szól először a város középkori, csaknem a reformációig terjedő egyháztörténetéről néhány új adattal bővítve s ami fő, összegyűjtve és összefoglalva az eddigi ismereteket. Majd Göncnek a reformációval kezdődő egyháztörténetét adja elő. Itt is több érdekes adatra akadunk, de ez a fejezet korántsem olyan akribiával kidolgozva, mint a többi, úgyszintén a Gönc iskolatörténetéről szóló fejezetre sem fektetett nagyobb súlyt a szerző, noha itt is látjuk ismereteinek gazdagságát. Egyébként is a gönci református egyház történetét már régebben megírta *Füzy János*, az egyház egykori lelkésze, akinek dolgozata ugyan dilettáns munka, de mégis nagy szorgalommal összehordott anyagot tartalmaz. Aztán Károlyi Gáspár életével kapcsolatban is tárgyalták az egyház történetét. Iványi jó részben ezeket foglalja össze. Egy, a reformáció kezdetén élt papjáról hallgat. *Szítás Márton* volt ez 1543 körül (Vasárnapi Ujság 1890. évf. 617 l.), akinek utóda lett *Bencédi Székely István*. — *Károlyi Gáspárról* is aránylag keveset ír, kétségkívül nem is óhajtott vele tüzetesebben foglalkozni. Munkájának oekonomiája sem engedte volna, de itt egy rendkívül becses, ismeretlen adattal gazdagította a bibliafordító élettörténetét és vele együtt a magyar prot. egyházi irodalmat, amiért hálásak vagyunk a derék szerzőnek. U. i. az Orsz. levéltárban talált s a mű Okleveles Függelékében közöl 6 levelet, amelyekből az tűnik ki, hogy Károlyi 1584-ben tállyai lelkész és esperes volt s egy bünesetből kifolyólag a tarcali és környéki egyházakat teljesen kath. szellemű és méretű excommunicatióval sújtotta. Az excommunicatióról szólnak kánonaink, de azt közelebbről nem írják körül. Károlyi napfényre hozott eljárásából látjuk, hogy az első időben azt még középkori hierarchikus módon gyakorolták reformátoraink. Érdekes volna ezt a témát részletesen feldolgozni. Iványi azt hiszi, hogy Károlyi csak afféle delegált pap volt Tállyán s tulajdonképpen megtartotta magának a gönci parochiát, ahol helyettesítést tartott. E vélemény elfogadhatatlan voltát már kimutatta Harsányi István (Sárospataki Ref. Lapok). Az igazság az, hogy Göncre Károlyi távozásával más első- vagy főpapot vittek, akit akkor régi elnevezés szerint még plébánusnak híttak s volt ott egy második lelkész is, akit szintén régi kath. technicus-terminus szerint capellanusnak (káplán) neveztek. Ezt a káplánt Iványi megnevezi *Szöllös Pál* személyében, a

plébánust azonban nem ismerjük. Iványi szerint Károlyi körülbelül 1578-tól 1586-ig lehetett tályai lelkész, amikor ismét visszament Gönere. Azon ne akadjunk fenn, hogy még olyan kiváló pap, mint Károlyi is, változtatgatja helyét. A reformáció korában, s még azután is sokáig, a lelkészek egy helyben maradása ritkaság számba ment. A lelkészi állás előbb a földesuraktól, azután a nép kegyétől függött (papmarasztás). A földesúri pártfogást (Dobók, Mágóchy) kell keresnünk a Károlyi helyváltoztatásában is. Iványi nem említi, de egy adat bizonyítja, hogy Göncön 1585—1598-ig *Husztli Imre* volt, talán a második pap. Ezeket emeljük ki e helyen Iványi értékes könyvéből, mely teljes figyelmünket és elismerésünket érdemli nemcsak tartalma, hanem elfogulatlan, objektív előadásmódja miatt is. S. Sz. J.

Egyházi Híradó. A hajdunánási református egyház gyülekezeti lapja. Megjelenik kéthetenként. Felelős szerkesztő Kolozsvári Mihály lelképásztor. Legfrissebb laptársunkat nagy örömmel üdvözljük. Hatalmas alföldi gyülekezeteinkben egy ily lap elsőrendű életszükséglet. A fényes, gimnáziumos Nánás e lap megindításával újabb hatalmas lépést tesz előre a megújuló élet útján. Az első szám tartalmilag is értékesnél értékesebb cikkeket közöl. Viszont a bőséges hirdetések talán — az egyházi lap szelleméhez és stílusához mérten — kissé szigorúbban meg kellene és lehetne változtatni. Áldás az útjára és gazdag gyümölcstermést szép magvetésének. (ri.)

Külföld

Az Északamerikai Egyesült Államok protestáns lelképásztorainak a fizetése igen széles skálán mozog. A minimum évi 1200—1500 dollár, ami magyar pengőértékben kifejezve (1 dollár = 5,80 P) már szép pénz, kivált miután a szabad lakás nincsen is beleértve, — de Amerikában, hol a mi viszonyainkhoz képest aránytalanul nagy a drágaság, ennyit egy jobbfejta szerelő, ács stb. is megkeres évenként. A maximum viszont, a népes és gazdag nagyvárosi gyülekezeteinkben, a 10—15,000 dollár évi jövedelmet is eléri. A lelkészi nyugdíj átlaga azonban mindössze évi 500 (ötszáz dollár — nagy átlagban az amerikai *eselédek* évi bére!

Az öngyilkossági járvány egy német theológus megállapításai szerint az életkorral emelkedő tendenciát mutat. 20—25 év között van a legtöbb ifjúkori öngyilkosság, 25—40 év között úgy férfiaknál, mint nőknél hanyatlanak az esetek számai, a 40-edik évtől kezdve azonban fokozatosan emelkednek s a percentszám a 80-adik év után a legmagasabb; vagyis, ami végtelenül szomorú s a mai társadalmi élet rettentő embertelenségére vall (kereszténytelenségről nem is szólva!), átlag és aránylag a legtöbb öngyilkos a mindenkitől elhagyott, kétségbeesett, nyomorult életüket megutált *aggastyánok* közül kerül ki manapság! Az iskolás ifjak által elkövetett öngyilkosságok száma

1908 óta állandóan *apad*, ami nagyon örvendetes jelenség s talán egy szeretetteljesebb pedagógiai szellem térfoglalását jelenti — de viszont állandóan növekszik a katonai öngyilkosságok száma (1924-ben az 1913—14. évbeliéknél a *tízszere*se, holott mi volt a német hadsereg *akkor* és mi *ma!*), ami egyrészt valószínűleg a zsoldos hadsereg hosszú (12 éves) szolgálati idejével van összefüggésben. Mindezek természetesen németországi adatok, de nem igen térnek el sokban tőlük a magyarországiak sem.

Hogy dolgozik a keresztényiség Japánban?

A japán gyermekek 98%-a iskolába jár s így a műveltség rohamosan terjed. Körülbelül 300 napilap jelenik meg, közülök több egymillió napi példányszámban. E napilapokban rendszeresen jelennek meg japán keresztényektől származó cikkek, amelyek sohasem támadják a többi vallásokat, de igyekeznek a figyelmet minél erőteljesebben ráirányítani a keresztényen eszményre. Ha aztán az olvasók lelke megmozdul s a keresztényen írók által feltett kérdésekre érdeklődést mutató válaszokat adnak, akkor mozgó keresztényen könyvtárakat bocsátanak rendelkezésükre, amelyek eljutnak a legkisebb falvakba is.

Az orosz evangéliumi mozgalmakról legújabbban a mindig elsőrangúan informált dr. Keller Adolf számol be a *Christliche Welt*-ben. Lutheránusok és reformátusok jelenleg úgy 1 millió körül vannak Oroszországban, nagyobb részük német. Mindössze kb. 70 lelkészük van. Nagyon nyomasztó viszonyok közt élnek. — A baptisták főhadiszállása Moszkva, a methodistáké Leningrad; a szovjetkormány semmi akadályt nem gördít működésük elé. Van egy, még kialakulatlan hatalmas tömegmozgalom is, az ú. n. „evangélium keresztényei”, akiknek számát legalább egy millióra becsülik. Ezeknek vezére a híres *Bokhanoff* evangélista. A szovjettel ezek egyenesen jó barátságban vannak, de ez nem akadályozta meg őket abban, hogy a kapitalista északamerikai Unióban legutóbb 100,000 dollárt össze ne gyűjtsenek! Külön elágazása van ennek a mozgalomnak az ukrán nép között, ahol meglepő és ígéretes ébredéseket idéz elő. A híres amerikai evangélista, Sherwood Eddy a múlt nyáron nagy kísérettel Oroszországban járt s hazatérve, a *methodista „Christian Century”*-ben nem föltétlenül elítélőleg nyilatkozott az ottani állapotokról, amivel sokakban keltett nagy fölháborodást — de azt ő is megállapította, hogy a szovjetkormány a lelkiismereti szabadságot és a vallási türelmet külsőleg megóvja ugyan, azonban egyúttal megengedi, hogy az uralkodó kommunista párt nyíltan vallásellenes politikát folytasson. A legnagyobb elnyomásban természetesen a volt orosz orthodox államegyháznak van része, de a lelki megújulás jelei ebben is észlelhetők, amiben nagy segítségére van az az önzetlen (legalább is ilyennek látszó) anyagi és erkölcsi támogatás, amelyet ennek a mártiregyháznak a *methodisták* nyújtanak. (Orosz-

országban, imé, ők is tudnak önzetlenek lenni : minálunk a velük százszor közelebbi rokon történelmi prot. egyházak aláaknázásában szorgalmatoskodnak a többi szektákkal karöltve !)

Az ósrégi air nestorianus egyháznak jelenlegi patriarchája egy 17 éves fiú, aki most Angliában végzi theologiai tanulmányait. Ez az egyház ugyanis az egyetlen a keresztyén egyházak között, amely családi örökösödés útján választja főpapját ; így került most a sor egy kiskorúra.

A Brit és Külföldi Bibliatársulat az 1926. év folyamán Magyarországon 49,248 darab egész és részbibliát adott el ; ebből a számból 45,000-nél több volt a magyar nyelvű ; ezenkívül elkelt még majdnem 2000 németnyelvű, 360 cseh és 160 tót nyelvű és 957 héber nyelvű (!) biblia, illetve bibliarész (jiddis-nyelvű ezzel szemben egyetlen egy darab sem !); cigány-nyelvű 4 darab. Ugyanezen év alatt Csehszlovákiában 44,036 db, Ausztriában 16,389 db, Lengyelországban 25,930 db egész vagy részbiblia kelt el.

ri.

Halottaink

Kiss József pápai lelkész, a pápai egyházmegye buzgó esperese április 24-én 1/28 órakor, pár napi súlyos szenvedés után elhunyt. Halála egy nemes és buzgó lelket ragadott el az élők sorából, aki fáradhatatlanul buzgólkodott anyaszentegyházunk érdekében. — Az Úr vígasztalja meg hátramaradt szeretteit !

Nagy gyász érte dr. Magoss György debreceni polgármestert, egyházkerületünk kiváló tanácsbíráját. Kisebbik fia, Barna, 20-ik évében április 25-én váratlanul meghalt. A nagyérdemű apa és köztisztviselőként álló családja iránt páratlanul nagy részvétet nyilvánult a társadalom minden részéből. Szívből kívánjuk, hogy az erős hitű apa és a kiválóan emelkedett szellemű anya találják meg megnyugvásukat a Jézus Krisztusban.

Különfélék

Új magántanár a debreceni egyetemen. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Révész Imre debreceni lelkésznek az egyetem hittudományi karán az egyháztörténelemnek a magyar protestáns egyháztörténelem különös tekintettel irodalmi és theologiai történetére — szakcsoportjából egyetemi magántanárrá kiegészítését jóváhagyólag tudomásul vette és e minőségben megerősítette.

Dr. Darányi Ignác temetése szombaton, április 30-án, megy végbe, a Kálvin-téri templomból. Határozott kívánsága volt, hogy az egyházi szertartáson kívül semmiféle beszéd ne legyen a temetésén és így a mostanában már szinte izléstelenségig szokásossá vált s néha sorozatosan tartott világi szónoklatok tartását

eleve kizárta. Holttestét a pestmegyei Tas községben fogják eltemetni.

A debreceni m. kir. Tisza István Tudományegyetem nagy névadójának : gróf Tisza Istvánnak születésnapja emlékére 1927 április 28-án 1/212 órakor, a református kollégium dísztermében emlékünnepelet rendezett. Hiszekegyet énekelte a Kántus. Rektori megnyitót tartott dr. Ilyefalvi Vitéz Géza rektor magnificus. — Dr. Szontágh Félix egyetemi ny. r. tanár „Az erkölcsi tényező a sport különféle fajainak gyakorlásában” címmel tartott értekezést. A szépen sikerült ünnepelet a kollégiumi Kántus éneke rekesztette be.

Vallásos-estély a Kossuth-utcai református templomban. Szépen sikerült vallásos-este ment végbe április 24-én d. u. 5 órakor a Kossuth-utcai templomban. Bibliát olvasott és imádkozott vitéz Huszár Endre táborigaznád, prédikált Barabás Samu kabai lelkész, országgyűlési képviselő. Hegedű-szólót adott elő Vargha Gyula orvostanhallgató, Mészáros Tibor joghallgató orgonakísérete mellett. Szavalt Törő Mihályné debreceni tanítónő. A lélekemelő vallásos-estélyt Baja Mihály Kossuth-utcai lelkész imádsága rekesztette be. A templom belső festésére adományokból 96 pengő gyűlt össze.

Doktoravatás sub auspiciis gubernatoris. Ritka szép ünnepelet színhelye volt április hó 26-án a kollégium díszterme. Ekkor avatta az egyetem Bacsó Ferenc dr.-t sub auspiciis gubernatoris doktorrá. Az ünnepeletes aktuson a Kormányzó urat Petry Pál államtitkár képviselte. A doktori értekezlet felolvasása és az eskütétel letétele után Petry Pál beszédet intézett az új doktorhoz, átnyújtva a kormányzói vasgyűrűt. A rektor a Kormányzó úr éltetésével rekesztette be a díszközgyűlést. Az avató-ünnepeleten közreműködött a kollégiumi Kántus is.

A kollégiumi Kántus május 14-én tartja ez évi nagyszabású hangversenyét. Ez alkalommal a Kántus legszebb darabjai kerülnek bemutatásra. Erre az alkalomra sikerült megnyerni a Dóczy-intézet leánygimnáziumi és tanítónőképzőintézeti énekkarát, valamint a református főgimnázium vegyeskarát és a tanítóképzőintézet zenekarát. A vegyeskarok és a Kántus (összesen 360 taggal) előadják Horváth Károly és Szigethy Gyula énektanárok vezetésével Ammer „Nem, nem sohá”-ját és Hubert „Fohász”-át ; ezenkívül előadásra kerül a világhírű Wagner „Göt hűsége” és az „Aida” című opera egyrész. Szeretettel hívjuk fel a Kántus barátait a szép sikerekre jogosító, nagyszabású hangversenyre.

Új theologiai magántanár. A dunántúli egyházkerület theologiai magántanárképesítő bizottsága előtt szép sikerű theologiai magántanári vizsgát tett az egyháztörténelmi szakcsoportból Tóth Endre, a pápai theologiai akadémia óraadó tanára. Tóth Endre a theológiát Pápan és Utrecht-ben végezte, a tél folyamán

a bécsi nagy levéltárakban kutatott, május hó folyamán pedig a Tisza István Tudományegyetemen az egyháztörténeti szakcsoportból fog doktorátust tenni. Isten áldása kísérje további működését is.

A sárospataki Főiskolai Kórus és a debreceni kollégiumi Kántus áldozóctörtökre tervezett közös hangversenye május 21-ére helyezettett át, mivel az énektanárok május 25—26. napjain a Budapesten tartandó középiskolai énekversenyen lesznek igénybe véve.

Erdélyben az egyik református egyházmegye két tanítóképzőintézeti növendéket taníttat közöltségen. A diák kötelezi magát, hogy ennek fejében 10 évet a felekezeti iskola szolgálatában fog eltölteni.

Jugoszláviában a félárú vasúti jegyre jogosító igazolványokat valamennyi lelkész megkapta. A családtagok igazolványának kiállításánál akadály merült fel, de remény van, hogy ez is megszűnik.

Kitüntetés. Kutassy Ferenc táci református lelkészt, a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül, a kormányzó úr kormánytanácsosi címmel tüntette ki.

Nagypéntek és a vallási türelem. Nagypéntek ünnepén az egész országban nyitva voltak az üzletek. Különös dolog, hogy a katolicizmus tűri ezt, mikor másszor sokkal kisebb jelentőségű ünnepen is becsukja az üzleteket.

Felsőörsön a hívek a lelkészi szőlő részére 96 P, az egyházi szőlő részére pedig 136 P értékű önkéntes fuvarozást teljesítettek, a rendes közmunkán felül.

Szentgálon Kiss Ágnes Isten dicsőségére pirosbársony úrasztali terítőt ajándékozott. — A hívek közadakozásából pedig megrendeltetett negyedik harang is 960 P értékben.

Csehszlovákiában a közoktatási miniszteriumban szaktanácskozás kezdődött a szennyirodalom elleni törvényjavaslat megszüvegzéséről. A közoktatási miniszterium mindenekelőtt az irodalom és művészet szempontjait kívánja a legmesszebbmenő védelemben részesíteni, evégből az illetékes irodalmi és művészeti tényezők szakvéleményét is kikéri. Hazánkban sem ártana a szennyirodalommal komolyan foglalkozni.

A református énekvezérek országos közgyűlése Debrecenben. A magyar országos református énekvezérek egyesülete május 4-én Debrecenben tartja meg országos közgyűlését.

Iskolatársak Szövetségének megalakítása a debreceni református kollégium volt növendékei között. A debreceni kollégium volt növendékeinek a körében érdekes mozgalom indult meg a volt iskolatársak szövetségének megalakítására. E tárgyban S. Szabó József főgimnáziumi igazgató 20-as bizottságot hívott össze április 25-én. Az ülésen S. Szabó József igazgató ismertette a megalakítandó szövetség célját, mely a kollégium iránt való szeretetet, a kollégium hagyományait és a kollégium tehetséges sze-

génysorsú tanulóit támogatni van hivatva. — Bizottság egy szűkebbkörű 5-ös bizottságot küldött ki az alapszabályok megszerkesztésére, ha az alapszabály elkészül, még ebben az évben összehívják az alakuló közgyűlést is.

A kollégiumi Kántusnak az egyetem tanácsa 400 P segélyt utalt ki szertár gyarapításra, az 1926—27. évre.

Harangavatás Császlón. Április 10-én, virágvasárnap kettős örömmünnepe volt a kis császlói református egyháznak. A virágvasárnap ünnepéhez csatlakozott ugyanis a háborúba elvitt harang helyett a hívek áldozatkészségéből készült új harangnak felavatása. A felavatás kezdődött délelőtt 10 órakor, mikor a szebbnél-szebb koszorúkkal és kendőkkel teljesen beborított új harangot magas szárnyalású, igen szép imával felavatta Bakó Péter szamosújlaki lelkész. A harangnak a toronyba felhúzása után templomba vonult a templomot szorongásig megtöltő nép, valláskülönbség nélkül, hol a helybeli énekkar precíz éneke után lelkeket megható, igen szép imát és felavatási beszédet tartott Jánosi Sándor méhteleki lelkész s végül a helybeli lelkész felolvastva a harang történetét, rövid imával és áldással zárta be az ünnepélyt.

A debreceni református tanítóképzőintézet május 8-án országos atlétikai versenyt rendez az ország valamennyi tanítóképzőintézetének részvételével a D. T. E. pályán. A verseny igen érdekesnek ígérkezik, annál is inkább, mivel ez az első országos versenye a tanítóképzőintézeteknek. Május 9-én a többszáz főnyi versenyző a Hortobágyra tesz kirándulást, honnan este külön vonattal jönnek vissza. A kiránduláson a rendező tanítóképzőintézet az érdeklődőket szívesen látja.

Cserkésztsztképzés! Szeretettel értesítem azokat, akik a cserkészlet iránt érdeklődnek és ebben a munkában, mint tisztak részt akarnak venni, hogy a Magyar Cserkészszövetség a nyár folyamán Budapest környékén tisztitáborokat rendez a lehető legminimálisabb részvételi díjjal. Ilyen tábor lesz július 15-től augusztus 4-ig, augusztus 5-től 15-ig, augusztus 17-től 27-ig. — Esetleg megfelelő számú jelentkezés esetén július elején lehet egy táborot rendezni. Azoknak, akik ezt kéri, a Szövetség hajlandó a tábor idejére szabadságot kieszközölni. Érdeklődésre felvilágosítással szolgál, jelentkezést elfogad május nyolcadikáig Mezey Béla, a IX. Cserkészkerület vezető-tisztje Debrecen, Kálvin-tér 11. *Kerületi vezetőtisz.*

Felhívás egyházkerületünk összes lelkészeihez és presbiteriumaihoz. Legutóbbi egyházkerületi közgyűlésünk 437. e) szám alatt olvasható határozatára hivatkozással, a lelki nevelés és építés nélkülözhetetlen eszközt iratterjesztés nagyfontosságára és áldásaira való utalással kérem fel egyházainknak mindazon vezető személyiségeit, akiknek gondoskodására, felelősségére halhatatlan lelkek élete és boldogsága van rábízva, hogy a hivatkozott határozat értelmében tegyenek mielőbb határozott intézkedést az iránt, hogy az egyházakban megfelelő mennyiségű építő, vallásos-irat legyen besze-

rezve és a hívek között kiosztva, elterjesztve. Semmi sincs, ami a lelkész munkáját s annak óhajtott sikerét úgy elősegítené, mint a jó olvasmányok. Ezek által olyanokhoz is hozzá férközik a lelkész, akikhez beszéd által soha nem jut el. Számtalan példa igazolja a jó iratoknak meglepő hatását. E határozatra támaszkodva kérek fel minden illetékes hittestvért, hogy az alább közlendő könyvjegyzékből kiválogatva azokat, amiket óhajtanak, tegyék meg a megrendelést a kerületi iratterjesztésnél. A megrendelések megfogják mutatni, hogy mennyire viseljük szívünkön népünk s egyházunk megújításának szent ügyét. — A megrendelés a jelzett határozat szerint akár a pénz előleges beküldésével, akár két hónapi hitel igénybevételével történhetik. Debrecen, református kollégium, 1927 február 12. *Fekete Gyula*, egyházker. belmissziói lelkész. — Az egyházkerületi iratterjesztésnél a következő jó könyveket lehet megrendelni: Dr. Makkai: Aratás 85,000 K. Stalher: Fájdalom embere 77,000 K. Tollas B.: Sion hegyén 30,000 K. Kovácsné: Könnyeim 35,000 K. Victor G.: Pataki vár gyöngye 62,500 K. Csűrös: Példának okáért 35,000 K. Podmaniczky: Megnyílt szemek 35,000 K. Forgács: Útmutatás 10,000 K. Drummond: Az átalakult élet 5000 K. Drummond: A templom nélküli város 5000 K. Tisza E.: A könyörület gyermekei 21,000 K. Ravasz: Két beszéd 17,500 K. Ravasz: Százados énekek 21,000 K. Mercier: Izrael prófétái 35,000 K. Vargha Tamás: Rabaut, a puszták prédikátora 9100 K. Hastings: A minta kép 50,000 K. Baksay: Hazugság-hazugság 7500 K. Révész: Mennyei nászdal 25,000 K. Victor J.: Jézus önarcképei 21,000 K. Roy: Isten nélkül a világban 9100 K. Muraközy: Magyar hiszekegy 3000 K. Victor J.: Szentek-szentjében 37,500 K. Sipos I.: Porból az égig 6250 K. Dr. Vass V.: Baptisták, nazarénusok 5000 K. Farkas I.: A protestáns egyház hitbajnokai 10,000 K. Fankhauser: Vasárnapi

iskolai tanítások I—III. köt. 125,000 K. — Fosdick: A hit értelme 56,250 K. Fosdick: A mester jelleme 31,250 K. Fosdick: Az imádság értelme 35,000 K. (A könyvek jegyzékét folytatjuk.)

Takarékpénztári csekkszám 43,916.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől

931/1927. sz. **Körlevél**

a kebelbeli összes egyházközségekhez, lelképásztórokhoz, közép- és polgári iskolák, tanítóképzőintézetek vezetőségéhez.

A Debrecenben, dr. Hankiss János és Milleker Rezső egyetemi ny. r. tanárok szakavatott szerkesztésében megjelenő „Debreceni Szemle“ c. folyóirat különleges céljával tüzte ki a Tiszántúli kulturális kinevelésért és megismertetésért hazánk és a külföld tudós és művelt körei előtt.

Most megjelenő 3. száma a debreceni Nagytemplomról a magyar kálvinizmus e történelmi legkiemelkedőbb Dómjáról fog hozni írásban (a dr. Zoltay Lajos avatott tollából) és képből olyan ismertetést, amely minden magyar és különösen tiszántúli református művelt ember érdeklődésére méltán eleve számíthat.

Erre, de a folyóirat egyéb nagy értékeire is tekintettel, azt a lelkész magán-, parókialis és iskolai könyvtárak számára való előfizetésre, vagy számonkénti megszerzésre a legmelegebben ajánlom.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonként kb. 60 oldalon. Előfizetési ára egy évre 16, félévre 8 pengő. Megrendelhető a debreceni egyetem földrajzi intézet útján (Debrecen, Ferenc József-út 24., III.).

Debrecen, 1927 április 21.

Atyafiságos szeretettel **Dr. Baltazár Dezső**,
püspök.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:
13-35.

45—52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:
13-35.

MAGYAR RUHAIPAR
DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN
PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

Pályázat.

A berekböszörményi református egyház pályázatot hirdet az elhalálozás folytán megüresedett II. számú tanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni lakás, melléképületekkel és házikerttel. 2. 6 mm buza. 3. 12¹/₂ hold föld, holdját 1100 □-ölével számítva, melynek adóját egyház fizeti. Ezen földmennyiségből 2 holdat őszi mag alá kétszer, négyet egyszer az egyház szántat s a tanító által adott maggal elvettet és termését hazahordatja. 4. Négy legelő illetőség. 5. Erdőilletőség helyett 20 ar. korona. 6. Négy öl kemény tűzifa beszállítva. 7. Örlés váltság 16 ar. korona. A helyi javadalom 37 értékegységben és a kezdő tanítói illetmény 10%-ban van megállapítva. Kötelessége: a presbiterium által kijelölt osztályok, — jelenleg III—IV. vegyes — vezetése s az ismétlő fiú iskolások tanítása. Lelkésznak belmizsiói munkában segédkezés. Akadémizálás esetén lelkész és kántor helyettesítése. Megbízás esetén egyházjegyzőség és énekkar vezetés elfogadása. B. listások, menekültek, zenében, orgonázásban jártasok előnyben.

Egyházi felsőbbhatósági jóváhagyás esetén a 3-ik pontban felsorolt földszolgálmányoknak a díjlevélszerinti pénzértéke lesz kiszolgáltatva.

Összeszolgálati bizonyítványokkal és a kommunalatti magatartást is igazoló bizonyítvánnyal felszerelt, válaszbélyeggel ellátott kérvények a ref. lelkészi hivatal címére: Berekböszörmény, Bihar-m. küldendők 1927. május hó 21-ig. Állás szeptember 1-én foglalandó el.

Iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A budapesti református gimnázium fenntartó-testülete pályázatot hirdet két rendes tanári, — egy magyar-latin és egy magyar-történelem szakos tanszékre. A kellően felszerelt folyamodványok (anyakönyvikivonat, családi állapotot igazoló okmányok, oklevél, működési, orvosi bizonyítvány stb.) *folyó évi május hó 25-ikéig*, a budapesti református egyház tanácsához címezve, a budapesti református gimnázium igazgatóságához (IX. Lónyay u. 4/c.) küldendők. A magyar-latin tanszéknel a fenntartó-testület fenntartja magának a jogot, hogy — alkal-

mas pályázó hiányában — esetleg csak helyettes tanárral töltsi be a tanszéket. Az állások 1927. szept. 1-én foglalandók el.

Budapesten, 1927. április 23. **Az elnökség.**

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

**papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FÖTÉR (SÁRJÁT HÁZ)**

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsezerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabóia.

Debrecenben rendelések átvételére Tóth József szabómester úr Csapó-utca 59. szám. — Ujpesten Petőcz Endre szabómester úr készséggel állanak feleim szolgálatára.

A középszabolcsi református egyházm. esperesi hivatalától.

T. ifj. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak papi szabó
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Egyházunk 40. évét jubiláló esperes lelkészét ünnepélye alkalmából egy szép kiállítású selyempalásttal akarja meglepni. Arra már nincs idő, tekintettel arra, hogy szeptember 12-én lesz az ünnepély, hogy mintát kérjek, azonban ismerve a céget és munkáját, kérem, hogy a palást kiváló minőségű legyen. A hossza 155 cm. legyen. Jutányos költségvetést és a palástot várva, vagyok kiváló tisztelettel.

Nyírbátor (Szabolcs m.), 1926 szept. 2-án.

Varga Károly, ref. lelkész.

Tek. ifj. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak papi szabó
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

A palástot megkaptuk, nagyon szép munka és kiváló anyag és drágának sem mondható. Az ünnepeltnek nagy örömet szerezünk vele. Az összeget ma postára tettem.

Kiváló tisztelettel

Nyírbátor, 1926 szept. 15. Varga Károly, ref. lelkész.

Kedves Szántó Úr!

Gyülekeztem abból az alkalomból, hogy a biharmegyei Artándra megválasztottak rendes lelkésznek, egy szép palástot és süveggel óhajt megajándékozni, melynek december 15-re legkésőbb itt kell lenni, mivel már karácsonykor, vagy előtte vasárnap kibúcsúzom. Kérem ezért azonnal értesíteni Szabó Károlyné címére, hogy a közönség előtt felmutathassa, zárt levélben, hogy mennyibe kerül 159 cm. hosszú palást és 58-as süveg.

Válaszát várva és méltányos árat remélve, maradok kiváló tisztelettel

Kaba, 1926 nov. 30.

Korödy Gyula, ref. lelkész.

Kedves Szántó Úr!

Az általa küldött palást és süvegnek csinosága, szépsége, művészi kivitele nagyon meglepett bennünket s igazán nagyon meg vagyok elégedve.

A pénz postán beküldetett.

Kaba, 1926 dec. 13.

Korödy Gyula, ref. lelkész.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: ECLI JÓZSEF.)

**DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.**

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

Kiváló német protestáns hitszónokok munkái 370 kötetben (120 diszkötéses, 50 kötött, a többi fűzött példány) kedvező fizetési feltételek mellett olesón eladók. Érdeklődők Szentés ref. lelkészi hivatal címre írjanak.

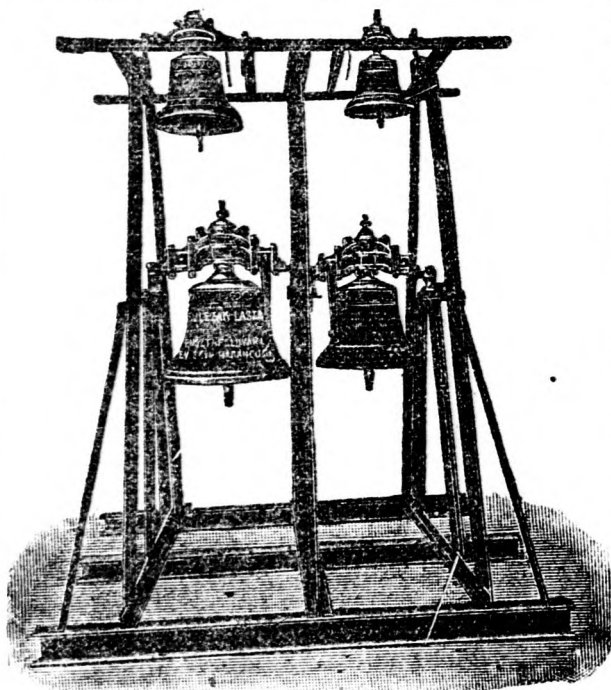

Debreczeni István
órasmester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját hazában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyen a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevelével kitüntetve.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Protestáns egyházi irodalom.

- Hastie:** A református gondolkodás alapelvei (51) 3·60 P.
Hastings: A mintakép (28) I. 6·— P.
Hegedüs J.: Prot. egyházi közig. törvénytár (64) 10·—, kve 14·— P.
— Ref. egyházi közig. irás és nyomtatvány mintatár (64) kve 8·— P.
A Heidelbergi Káté magyarázatai (51) 4 kötet —·90 P.
Heyns: Ref. dogmatika (51) 14·—, kötve 19·— P.
Imre S.: Protestáns szellem és ujjáépítés (10) —·60 P.
Jancsó Sándor: Egyházi beszédek (10) 3·80 P.
Jánosi Z.: Papi dolgozatok I—III-ig, V—X-ig (76) Ara kötetenként (VI. elf.) kve 12·— P.
Kádár I.: Siralmas ház. Ujabb halotti énekek (55) 16° kve 2·40 P.
Kálvin kisebb művei (28) kve 17·— P.
Kapi B.: Az én vallásom a Krisztus vallása (74) 1·40 P.
— Patikáriusék bibliája (74) —·40 P.
— Új élet (74) —·60 P.
Kenessey B.: Női jellemképek (51) 2·24 P.
Kereskenyi: Egyházi beszédek (79) 5 kötet a 4·— P.
Kiss E.: Az isteni törvény útja az ótestamentum vallási és erkölcsi megvilágításban (10) 7·60 P.
— Unitárius hit- és erkölestan a nagyközönség használatára (10) 1·40 P.
H. Kiss G.: Árva Bethlen Kata (106) 3·— P.
— Nagyasszonyok a magyar reform. szolgálatában (51) 2 kötet —·80 P.
Kiss István: Bethlen Gábor erdélyi fejedelem (51) 1·30 P.
Kovács S.: Két vértanú a XVII. századból (74) —·30 P.
— Luther a wormszi gyűlésen (74) —·30 P.
— A magyarorsz. ág. h. ev. ker. egyház alkotmánya (74) 6·40 P.
Kovgaard-Petersen: Akarsz-e diadalmaskodni (51) 2·24 P.
Kuyper Á.: A kálvinizmus lényege (51) 4·— P.
Loesche Gy.: Kálvin hatása és a kálvinizmus (76) 6·— P.
Lukács Ö.: Egyházi beszédek (76) 4·— P.
Lukácsy I.: Krisztus visszajövele (64) 4·—, kve 6·— P.
Luppa L.: Halotti búcsúztatók különféle esetekre (64) 7·40 P.
Makkay Sándor: „Hittem, azért szóltam” (64) 2·40 P.
— A lélek élete és javai (10) 1·60 P.
— Zörgessetek és megnyitjátok nektek. (Tanulmányok, beszédek) (10) 12·— P.
Maszyk E.: Evangélikus dogmatika (74) 2·80 P.
— Jézus élete evangéliumi képekben (51) 2 kötet 4·50 P.
— Luther Márton művei (74), hat kötet 33·60 P.
— Új testamentum (74, 51) 8·— P.
Mátyás E.: Vallásos misztika (10) 2·40 P.
M. kloss Ö.: Holland interventio a magyar protestantizmus érdekében (28) 3·— P.
Mitrovics Gy.: Összegyűjtött papi dolgozatai. I—VII. (76) 7·— P, kve 11·— P.
Mohr B.: Egyházi beszédek (74) 6·40 P.
Mokos Gy.: Hercegszöllösi kánonok hasonmásos kiadása (51) 3·60 P.
Muenay: Az új szövetség (10) 5·20 P.
Nagy I.: Egy év a szószéken. (Egyházi beszédvázlatok) (64) 2·40 P.

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és
zeneműkereskedésben

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

Postai megrendelések azonnal expedíálnak.